



Briselē, 5.2.2020.
COM(2020) 57 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Pievienšanās procesa uzlabošana - ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem

Pievienošanās procesa uzlabošana — ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem

I) Ievads

Eiropas Savienība un tās dalībvalstis kopš Feirā un Salonikos 2000. un 2003. gadā notikušajiem samitiem ir konsekventi paudušas **nepārprotamu atbalstu Rietumbalkānu valstu Eiropas perspektīvai**. Padomes secinājumos, kas pieņemti Vispārējo lietu padomē 2019. gada jūnijā, arī norādīts, ka *“Padome atkārtoti apstiprina savu apņemšanos attiecībā uz paplašināšanos, kas joprojām ir svarīga Eiropas Savienības politika, atbilstīgi atjaunotajai vienprātībai par paplašināšanos, kas apstiprināta 2006. gada 14. un 15. decembra Eiropadomē un pēc tam pieņemtajos Padomes secinājumos.”* 2019. gada novembrī Padomē valdīja kopīga izpratne par to, ka ir lietderīgi izvērtēt pievienošanās sarunu procesa efektivitāti.

Šīs **noteiktās, uz sasniegumiem balstītās Rietumbalkānu izredzes dalībai ES** ir pašas Savienības politiskajās, drošības un ekonomiskajās interesēs. Laikā, kad pieaug globālās problēmas un sašķeltība, tas vairāk nekā jebkad agrāk ir **ģeostratēģisks ieguldījums** stabilā, spēcīgā un vienotā Eiropā. Ticama pievienošanās perspektīva ir galvenais stimuls un virzītājspēks pārveidei reģionā un tādējādi uzlabo mūsu kolektīvo drošību un labklājību. Tas ir svarīgs instruments, ar kura palīdzību veicināt demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesību ievērošanu, kuras ir arī ekonomiskās integrācijas galvenie dzinējspēki un pamats reģionālā izlīguma un stabilitātes veicināšanai. Tāpēc šīs politikas saglabāšana un uzlabošana ir nepieciešama **ES ticamībai, ES panākumiem un ES ietekmei reģionā un ārpus tā**, jo īpaši saasinātas ģeopolitiskās konkurences laikā.

Tomēr ir arī skaidrs, ka **jāturpina uzlabot vispārējā pievienošanās procesa un tā īstenošanas efektivitāte**. Lai gan politikas stratēģiskā virzība ir aktuālāka nekā jebkad agrāk, ir jāpanāk daudz labāka izpratne vietējā līmenī.

Neraugoties uz secīgām reformām, piemēram, jauno pieeju tiesiskumam, uzsvāru uz pamatprincipiem un uzlabojumiem, kas veikti saskaņā ar Komisijas 2018. gada Rietumbalkānu stratēģiju¹, procesā jāparedz lielākas iespējas novērst **strukturālas nepilnības** valstīs, jo īpaši pamatjautājumu jomā.

Ir ļoti svarīgi **stiprināt uzticēšanos starp visām ieinteresētajām personām**, uzlabot **pievienošanās procesu un padarīt to efektīvāku**. Tam jāklūst **paredzamākam, ticamākam**, balstītam uz objektīviem kritērijiem un stingriem pozitīviem un negatīviem nosacījumiem, kā arī atgriezeniskumu, **dinamiskākam, un tam vajadzīga stingrāka politiskā vadība**.

Šajā paziņojumā ir **izklāstīti konkrēti Komisijas priekšlikumi** par visa pievienošanās procesa stiprināšanu. To vispārējais mērķis ir palielināt ticamību un uzticēšanos abām pusēm un panākt labākus rezultātus vietējā līmenī. Ierosinātās izmaiņas var iekļaut esošajās sarunu programmās, lai nodrošinātu vienlīdzīgus spēles noteikumus reģionā. Tas nozīmē, ka sarunu programmas Serbijai un Melnkalnei netiks grozītas, bet ar abu valstu piekrišanu ierosinātās izmaiņas varētu iekļaut esošajās programmās.

Galvenais mērķis Eiropas Savienības sadarbībai ar Rietumbalkāniem ir sagatavot šīs valstis, lai tās atbilstu visām dalības prasībām. Tas ietver atbalstu **fundamentālām demokrātiskām, tiesiskuma un ekonomikas reformām** un saskaņošanu ar Eiropas pamatvērtībām. Tas savukārt veicinās stabilu un paātrinātu **ekonomikas izaugsmi un sociālo konvergenci**.

Turklāt, lai pievienošanās process būtu efektīvāks, izšķiroša nozīme būs **stratēģiskajai komunikācijai**. Ir būtiski reģionā palielināt informētību par iespējām, ko sniedz ciešāka integrācija un reformas, un cīnīties pret trešo valstu ļaunprātīgu ietekmi. Lai to panāktu, ir vajadzīgi arī ticamāki

¹ Ticama paplašināšanās perspektīva Rietumbalkāniem un padziļināta ES iesaiste šajā reģionā, COM(2018) 65 final.

pašu valstu centieni. Gada ziņojumos tiks skaidrāk izvērtēta šo valstu iestāžu publiskā politiskā apņemšanās sasniegt stratēģisko mērķi — pievienošanās ES.

Tādējādi šī politikas pieeja būs **uz nākotni vērstas programmas** stūrakmens. Šī programma atbalstīs Rietumbalkānu pārkārtošanos uz funkcionējošu tirgus ekonomiku, kas spēj pilnībā integrēties ES vienotajā tirgū, radīt darbvietas un uzņēmējdarbības iespējas, uzlabot uzņēmējdarbības un ieguldījumu vidi, veicināt tiesiskumu un apturēt intelektuālā darbaspēka emigrāciju no reģiona. Šīs reformas ir būtiskas, lai stimulētu Balkānu valstu ekonomiku un piesaistītu tās ES tirgiem, paātrinot nepieciešamo konvergenci ar ES. Komisija jo īpaši apsvērs, kā veicināt investīcijas, sociālekonomisko integrāciju un tiesiskumu, uzlabot piekļuvi ES vienotajam tirgum, stiprināt savienojamību, kā arī izmantot zaļās ekonomikas sniegtās iespējas. Komisija šajā saistībā iesniegs paziņojumu pirms 2020. gada maija Zagrebas samita.

II) Pievienošanās procesa stiprināšana

a) Lielāka ticamība

Lai pievienošanās process atgūtu ticamību abām pusēm un pilnībā sasniegtu savu potenciālu, tam jābalstās uz stabilu **savstarpēju uzticēšanos un skaidrām abu pušu saistībām**.

Tas **nozīmē, ka Rietumbalkānu valstu vadītājiem ir ticamāk jāpilda sava apņemšanās** īstenot vajadzīgās fundamentālās reformas gan tiesiskuma, korupcijas apkarošanas, ekonomikas, gan arī demokrātisko iestāžu un valsts pārvaldes pareizas darbības nodrošināšanas un ārpolitikas saskaņošanas jomā. ES dalībvalstīm un iedzīvotājiem ir pamatotas bažas, un viņi ir jāpārliecina par šo valstu skaidro politisko gribu, ko apliecina strukturālas, jūtamas reformas. Rietumbalkānu valstu vadītājiem ir arī jāizrāda turpmāki centieni stiprināt reģionālo sadarbību un labas kaimiņattiecības, lai nodrošinātu stabilitāti un labklājību saviem iedzīvotājiem, vienlaikus apliecinot ES, ka reģions pārvērtē pagātnes mantojumu.

Tas nozīmē arī to, ka **Eiropas Savienība pilda savu nelokāmo apņemšanos īstenot uz nopelniem balstītu procesu**. Ja partnervalstis atbilst objektīvajiem kritērijiem un noteiktajiem objektīvajiem nosacījumiem, dalībvalstis vienojas pāriet uz nākamo procesa posmu. Visām pusēm jāatturas no neatrisināto jautājumu ļaunprātīgas izmantošanas ES pievienošanās procesā. Tāpat dalībvalstīm un iestādēm ir jāpauž vienota nostāja reģionā, jāraida skaidri atbalsta un pamudinājuma signāli, kā arī skaidri un godīgi jārunā par problēmām, kad tās rodas.

Ticamība būtu jāstiprina, **vēl vairāk koncentrējoties uz tām pamatreformām**, kuras ir būtiskas, lai gūtu panākumus ceļā uz pievienošanās ES. Šie pamatjautājumi pievienošanās sarunās ieņems vēl svarīgāku vietu. **Sarunas par pamatjautājumiem tiks sāktas vispirms un slēgtas pēdējās**, un progress tajās noteiks sarunu vispārējo gaitu. Sarunas par pamatjautājumiem balstīsies uz šādiem elementiem.

- Sarunu sākšanas kritērijs būs **ceļvedis tiesiskuma sadaļām**, kas ir līdzvērtīgs iepriekšējiem rīcības plāniem. Arī turpmāk tiks noteikti starpposma kritēriji. Neviens cits sadaļa netiks provizoriski slēgta, kamēr nebūs izpildīti šie kritēriji.
- **Ceļvedis par demokrātisku iestāžu darbību** un valsts pārvaldes reformu.
- **Ciešāka saikne ar ekonomikas reformu programmas procesu**, kas palīdzēs valstīm izpildīt ekonomiskos kritērijus.

Komisija arī turpinās stiprināt pasākumus tiesiskuma un institucionālās attīstības jomā. Rezultatīvas minētās reformas būs priekšnoteikums dziļākai nozaru integrācijai un progresam kopumā. Turklāt šajās sadaļās īpaša uzmanība tiks veltīta korupcijas apkarošanas darba integrēšanai. Arī turpmāk netiks samazināts atbalsts reģionālajai sadarbībai. Jāiegulda visas pūles, lai atrisinātu divpusējus strīdus, īpašu uzsvāru liekot uz ES veicināto dialogu starp Belgradu un Prištinu, kas būtu jānoslēdz ar visaptverošu, juridiski saistošu normalizācijas nolīgumu.

b) Spēcīgāka politiskā virzība

Pievienošanās Eiropas Savienībai ir process, kas prasa un atbalsta fundamentālas reformas un politiskas un ekonomiskas pārmaiņas valstīs, kuras vēlas pievienoties, kā arī apliecinājumu spējai uzņemties kopīgu atbildību kā ES dalībvalstij. Pievienošanās nenotiek automātiski, tai ir jāatspoguļo **aktīva sabiedrības izvēle** sasniegt un ievērot augstākos Eiropas standartus un vērtības. Tāpat arī dalībvalstu apņemšanās veidot kopīgu nākotni ar Rietumbalkāniem kā pilntiesīgām Savienības dalībvalstīm ir nozīmīga politiska, nevis tikai tehniska apņemšanās.

Tas nozīmē, ka abām pusēm būtu **aktīvāk jāuzņemas vadība** un jāpilda savas attiecīgās saistības publiski, vienlaikus tiešāk pievēršoties problemātisku jautājumu risināšanai. Ņemot vērā to, kas ir likts uz spēles, ir pienācis laiks **procesa politisko būtību izvirzīt priekšplānā**, kā arī nodrošināt stingrāku vadību un iesaisti no dalībvalstu puses augstā līmenī.

Tam būtu jāietver jaunu iespēju radīšana **augsta līmeņa politiskajam un rīcībpolitikas dialogam** ar valstīm, **izmantojot regulārus ES un Rietumbalkānu samitus un pastiprinātus ministru kontaktus**, jo īpaši jomās, kurās tiesību aktu saskaņošana norit sekmīgi un tiek ievēroti galvenie kritēriji. Šāda pastiprināta iesaistīšanās varētu novest pie tā, ka valstis kā **novērotājas** piedalās svarīgākajās Eiropas Savienības sanāksmēs par tām īpaši svarīgiem jautājumiem.

Būs svarīgi nodrošināt, lai **visas struktūras saskaņā ar Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu (SAN) daudz vairāk pievērstos galvenajiem politiskajiem jautājumiem un reformām** un ļautu veidot patiesu politisko dialogu. Starpvaldību konferencēm (SVK) būtu jānodrošina pievienošanās sarunu procesa stingrāka politiskā vadība.

Dalībvalstis tiks aicinātas sistemātiskāk piedalīties pievienošanās procesā, tostarp veikt uzraudzību vietējā līmenī ar savu ekspertu starpniecību, sniegt tiešu ieguldījumu gada ziņojumos un izmantot nozaru speciālās zināšanas. Dalībvalstīm būs arī iespēja regulārāk pārskatīt un uzraudzīt vispārējo progresu.

Komisija turpinās izvērtēt vispārējo progresu sarunās. **Ikgadējā paplašināšanās paketē tā ierosinās turpmāko rīcību** nākamajam gadam, piedāvājot sīkāk izstrādātas reformas, kas jāapstiprina dalībvalstīm, **tostarp priekšlikumus korektīviem pasākumiem**.

Katrai valstij specifiskām SVK būtu jānotiek pēc tam, kad Komisija ir publicējusi ikgadējo ziņojumu paketi par katru valsti, un tajās būtu **jāparedz forumi politiskam dialogam** par reformām, jāizvērtē vispārējais pievienošanās process un jānosaka plānošana nākamajam gadam, tostarp sadaļu/kopu atvēršana un slēgšana un iespējamie korektīvie pasākumi. Visām pusēm būs jānodrošina pārstāvība SVK **atbilstošā līmenī, lai varētu īstenot produktīvu politisko dialogu**.

Stabilizācijas un asociācijas padomes arī būs svarīgs un papildinošs elements politiskajam dialogam par reformām. Turklāt tās var dot iespēju kopā ar Stabilizācijas un asociācijas komitejām un apakškomitejām **stingrāk uzraudzīt progresu un pievērsties paātrinātas integrācijas aspektiem** attiecīgajās kopās (sk. turpmāk).

Katra partnera pievienošanās procesa galvenajos brīžos būtu jāveic dziļāka politiskā izvērtēšana, piemēram, kad ir izpildīti fundamentālo reformu starpposma kritēriji, ikreiz, kad Padome pieņem lēmumu par to, vai ir izpildīti nosacījumi kopas atvēršanai, un kad vispārējais sarunu process ir tehniski gatavs slēgšanai.

c) Dinamiskāks process

Lai sarunu procesu padarītu dinamiskāku un veicinātu centienu savstarpēju papildināšanu ārpus atsevišķām sadaļām, **sarunu sadaļas tiks organizētas tematiskās kopās**. Šīm kopām būs plaša tematika, piemēram, laba pārvaldība, iekšējais tirgus, ekonomikas konkurētspēja un savienojamība.

Kopu sadaļas ļaus **politiskā dialogā vairāk koncentrēties uz galvenajām nozarēm** un nodrošinās labāku ietvaru augstāka līmeņa politiskajai iesaistei. Tas ļaus **noteikt svarīgākās un steidzamākās**

reformas katrā nozarē. Tas padarīs vispārējos reformu procesus iedarbīgākus vietējā līmenī, labāk stimulējot nozaru reformas iedzīvotāju un uzņēmumu interesēs.

Sarunas par katru kopu tiks sāktas kopumā – pēc tam, kad būs izpildīti kritēriji sarunu sākšanai, nevis par katru sadaļu atsevišķi. Izvērtēšanas procesa rezultātā, ko veic pa kopām, ES un kandidātvalsts vienosies par paātrinātas integrācijas prioritātēm un galvenajām reformām. Kad būs darīts pietiekami šo prioritāšu īstenošanai, kopu (kas aptver visas saistītās sadaļas) atver bez turpmākiem nosacījumiem un katrai sadaļai nosaka slēgšanas kritērijus. Ja svarīgas reformas jau būs īstenotas pirms sarunu sākšanas, laikposms starp kopas atvēršanu un atsevišķu sadaļu slēgšanu būtu jāierobežo, vēlams, līdz vienam gadam, bet tas ir pilnībā atkarīgs no reformu progresā, un uzmanība galvenokārt jāvērs uz atlikušajiem pasākumiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pilnīgu saskaņošanu.

Kopas tiks saskaņotas ar SAN apakškomitejām, lai varētu uzraudzīt progresu kopā un veikt īpašus paātrinātas saskaņošanas pasākumus SAN struktūru ietvaros. Tas ļaus veidot mērķtiecīgus dialogus un apzināt **iespējas paātrināt saskaņošanu** un integrāciju visās ES politikas jomās, kā arī sniegs skaidrus ieguvumus Eiropas Savienībai un kandidātvalstīm.

Lai vairotu dinamismu **sarunās ar Serbiju un Melnkalni,** ar šo valstu piekrišanu darbu pie sadaļām var organizēt arī ap kopām, vienlaikus ievērojot pašreizējās sarunu programmas. Tas arī ļaus pievērst padziļinātu politisku uzmanību galvenajām nozarēm un radīs politisku impulsu valstīs attiecībā uz galvenajiem saskaņošanas jautājumiem. Tiks piedāvāta iespēja iesaistīties to jomu apzināšanā, kurām var piemērot paātrinātu nozaru saskaņošanu un integrāciju, SAN struktūrās tiks izstrādāti kopīgi ceļveži un veikti pēcpasākumi.

d) Paredzamība, pozitīvi un negatīvi nosacījumi

Dalībvalstis, kā arī Rietumbalkānu valstis stingri aicina īstenot procesu, kas ir paredzamāks un kas nodrošina **lielāku skaidrību par to, ko Savienība sagaida** no paplašināšanās valstīm dažādos procesa posmos un kādas **pozitīvas un negatīvas sekas** ir progresam vai tā trūkumam.

Komisija izmantos **paplašināšanās paketi, lai pārbaudītu kandidātu atbilstību *acquis* un sniegtu skaidrākus norādījumus** par konkrētām reformu prioritātēm un saskaņošanas kritērijiem, kā arī par gaidāmajiem turpmākajiem procesa posmiem. Spēcīgāka politiskā vadība un pārorientētas SVK palielinās paredzamību un sniegs lielāku skaidrību attiecībā uz nākamā gada plānojumu. Tādējādi valstu politiskajiem dalībniekiem būs skaidrākas norādes par to, kas jādara, lai virzītos uz priekšu. Tas ietvers norādi par to, kādas kopas/sadaļas, iespējams, varētu atvērt vai slēgt, un attiecīgā gadījumā – kādi nosacījumi vēl būtu jāizpilda, lai tas notiktu.

Uz nopelniem balstīta pievienošanās procesa pamatā ir tā nosacījumi. Tomēr, lai to panāktu, **nosacījumiem ir jābūt skaidriem** jau no paša sākuma. Ir svarīgi, lai kandidātvalstis zinātu kritērijus, pēc kuriem vērtēs to sniegumu, un lai dalībvalstīm būtu skaidra izpratne par to, kas tieši tiek prasīts no kandidātvalstīm. **Komisija labāk definēs nosacījumus, kas izvirzīti kandidātvalstu virzībai uz priekšu,** jo īpaši ar gada ziņojumu starpniecību. Šiem nosacījumiem jābūt objektīviem, precīziem, detalizētiem, stingriem un pārbaudāmiem. Lai nodrošinātu dalībvalstīm pēc iespējas plašāku pamatu to lēmumiem, Komisija attiecīgos gadījumos izmantos arī trešo personu rādītājus.

Sniedzot **skaidrus un jūtamus stimulus, kas tieši ietekmē iedzīvotājus, ES var veicināt patiesu politisko gribu** un atalgot rezultātus, kas panākti ar sarežģītām reformām un politisko, ekonomisko un sociālo pārmaiņu procesu. **Ja valstis īsteno reformu prioritātes, par kurām panākta pietiekama vienošanās sarunās, būtu jāpanāk šādi rezultāti.**

- Valsts ciešāka integrācija Eiropas Savienībā, darbs pie paātrinātas integrācijas un pakāpeniskas atsevišķu ES politikas jomu, ES tirgus un ES programmu ieviešanas, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgus spēles noteikumus.
- Palielināts finansējums un investīcijas, tostarp izmantojot uz rezultātiem balstītu un uz reformām vērstu Pirmspievienošanās atbalsta instrumentu un ciešāku sadarbību ar starptautiskajām finanšu iestādēm, lai piesaistītu atbalstu.

Šiem pasākumiem ar ES fondu starpniecību būtu jāpalīdz radīt spēcīgas Eiropas priekšrocības, kas atbilst PTO prasībām, vienlaikus radot spēcīgu vietējo ekonomiku.

Reformu progress ir jāstimulē un jāatalgo jūtāmāk, bet ir vajadzīgi arī **izlēmīgāki pasākumi, proporcionāli piemērojot sankcijas par jebkādu nopietnu vai ilgstošu stagnāciju vai pat regresu** reformu īstenošanā un pievienošanās procesa prasību izpildē.

Šādi lēmumi apturēt procesu vai pat pavērst to pretējā virzienā būtu jāpamato ar **Komisijas ikgadējo novērtējumu** paplašināšanās paketē par vispārējo līdzsvaru pievienošanās sarunās un to, cik lielā mērā tiek īstenotas pamatreformas, jo īpaši attiecībā uz tiesiskumu; dalībvalstis arī turpmāk varēs sniegt ieguldījumu šajā procesā, ziņojot Komisijai par jebkādu stagnāciju vai nopietnu regresu reformu procesā.

Nopietnos gadījumos Komisija jebkurā laikā var iesniegt priekšlikumus pati vai pēc dalībvalsts pienācīgi pamatota pieprasījuma, lai nodrošinātu ātru reakciju uz situāciju, attiecīgā gadījumā izmantojot vienkāršotas procedūras, tostarp apvērstu kvalificētu balsu vairākumu.

Ir vairākas iespējas, kā ES varētu risināt iespējamās problēmas.

- Dalībvalstis varētu nolemt, ka sarunas var apturēt dažās jomās vai nopietnākajos gadījumos — vispār pārtraukt. Jau slēgtās sadaļas varētu no jauna atvērt vai pārskatīt, ja jautājumi būtu atkārtoti jāizvērtē.
- ES finansējuma apjomu un intensitāti varētu koriģēt uz leju, izņemot atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai.
- Ciešākas integrācijas priekšrocības, piemēram, piekļuve ES programmām un vienpusējas tirgus piekļuves koncesijas varētu tikt apturētas vai atsauktas.

Labāka pārredzamība uzlabos arī paredzamību un nosacījumu ievērošanu. Lai nodrošinātu reformu ilgtspēju un atvieglotu īstenošanas uzraudzību, visas galvenās reformas valstīs būtu jāveic, nodrošinot pilnīgu pārredzamību un iekļautību un iesaistot galvenās ieinteresētās personas. Savukārt Eiropas Savienībai būtu jācenšas padarīt procesu pārredzamāku, plašākā mērogā publicējot svarīgākos dokumentus.

Komisija turpinās arī komunikācijas un informācijas pasākumus, tostarp ES dalībvalstīs, kur galvenokārt dalībvalstu ziņā ir informēt savus iedzīvotājus un sniegt tiem faktus par procesa stratēģiskajām iespējām un problēmām.

Pielikumā ir pievienota tabula, kurā norādītas ierosinātās sadaļu kopas. 34. sadaļa “*Iestādes*” un 35. sadaļa “*Citi jautājumi*” tiks izskatītas atsevišķi.

Tehniskais pielikums: sarunu sadaļu kopas

1. Pamatjautājumi	23. Tiesu iestādes un pamattiesības 24. Tiesiskums, brīvība un drošība Ekonomiskie kritēriji Demokrātisko iestāžu darbība Valsts pārvaldes reforma 5. Publiskais iepirkums 18. Statistika 32. Finanšu kontrole
2. Iekšējais tirgus	1. Brīva preču aprīte 2. Darba ņēmēju brīva pārvietošanās 3. Tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība 4. Kapitāla brīva aprīte 6. Uzņēmējdarbības tiesības 7. Intelektuālā īpašuma tiesības 8. Konkurences politika 9. Finanšu pakalpojumi 28. Patērētāju un veselības aizsardzība
3. Konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme	10. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi 16. Nodokļi 17. Ekonomikas un tirdzniecības politika 19. Sociālā politika un nodarbinātība 20. Uzņēmumu un rūpniecības politika 25. Zinātne un pētniecība 26. Izglītība un kultūra 29. Muitas savienība
4. Zaļā programma un ilgtspējīga savienojamība	14. Transporta politika 15. Enerģētika 21. Eiropas komunikāciju tīkli 27. Vide un klimata pārmaiņas
5. Resursi, lauksaimniecība un kohēzija	11. Lauksaimniecība un lauku attīstība 12. Pārtikas nekaitīgums, veterinārā un fitosanitārā politika 13. Zivsaimniecība 22. Reģionālā politika un strukturālo instrumentu koordinācija 33. Finanšu un budžeta noteikumi
6. Ārējās attiecības	30. Ārējās attiecības 31. Ārpolitika, drošības un aizsardzības politika